

ELOFIZETÉSI ÁRA		FŐSZERKESZTŐ		SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:	
EGÉSZ ÉVRE	16.— K.	NEGYED ÉVRE	4.— K.	BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.	
FÉLEVRE	8.— K.	EGYES SZÁM	—60 K.	TELEFON 108—00.	
				HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT	

Iparunk és a háboru.

Irta Várna Viktor.

A kéthetenként Amerikába induló Cunard hajók minden alkalommal legalább ezer munkae­rőt; Hamburg—Bréma—Triest pedig ennél többet szállít hazánkból Amerikába.

A hazai sajtó sötét színekkel ecseteli a kívándorló munkás sorsát. Borzalommal olvassuk a legtöb­bnyire bányamunkára alkalmazott kívándorlók szenvedéseit — a sok szerencsétlenséget — és tes­tet, lelket ölő nehéz munkát.

A dolog felett elmélkedve, önként felmerül azon kérdés, vajjon okvetlenül szükséges, hogy véreink idegen földön — idegen tőkét gyarapítva — elpusz­tuljanak?

Vajjon az idegen föld a mi munkásainknak va­lami különleges munkát és jólétet ad? Korántsem. Gyári, bánya és erdész munkát a mi munkásunk itt­hon is kaphatna.

Kontinensünk nagy nemzetei tulzsúfolt orszá­gok erősítésére gyarmatokat szereznek, sőt mi is a Balkánon keresünk piacot akkor, midőn hazánk né­pessége sűrűnek nem mondható: iparunk gyermek­korát éli; bányászatunk pedig kezdetleges és a rabló­gazdálkodás nyomait viseli magán. Kell-e nekünk Balkán? Szükségünk van-e nekünk Amerikára? Kell-e nekünk idegen gyarmat? Egyáltalában nem.

Nem-e termékenyebb a Balkánnál hazánk fel­vidéke? Vajjon Libia termékenyítendő sivatagjainál nem jobb-e a parlagon heverő Hortobágy? Vajjon Ausztrália ércdus területei nem pótolhatók Erdély­ben? Vajjon kőszénünk és földgázaink nem verse­nyezhetnek Anglia kőszénével? Bátran állíthatjuk, hogy a mi gyarmataink itthon vannak.

Ezek közül vesszük az erdélyi részeket. Az erdélyi medence közepén sűrítve tör elő a földgáz. Ha Angliát világ urává tette a kőszén a tengeren, vajjon az üzemi költség nélkül előtörő földgáz nem volna képes hazánkat a száraz földön elsőrangú iparállammá tenni?

Páratlan bőségű és jóságú ásványvizeink vaj­jon nem tudnák-e a külföldi tőke egyrészét ide­vonítani?

Gyermekkorát élő petroleum kutatásunk nem tudná-e köztudatunkat milliárdokkal szaporítani? Az erdélyi érc­hegységek rendszeres felkuta­

tása, feltárása által nem lehetne-e virágzó bányá­ipart teremteni?

Ha tekintetbe vesszük csak az eddig felfede­zett érceket, csak kedvező választ adhatunk. Az Abrudbánya vidéki érc­hegységek bizonyították, hogy Erdély hegykoszorúi érdemesek a bányászatra, sőt igen jól jövedelmeznek.

A macskamezei siderit, pyrolusit, mangan vas­ércek parlagon hevernek. A Galgó körüli mészkő he­gyeket még ma is őskori módon művelik. A kővár­vidéken több helyen felfedezett márványtelepek föl­taratlan állapotban vannak.

A borgoi hegyláncon az „Aurarin“ nevű hava­son a mai napon is látszanak a rómaiak idejéből származó bányászat nyomai. Innen észak felé a „Heniu“ hegy oldalában vaskovand tellérek láthatók. Ugyanott óriási trachit sziklatömbök várják a kő­faragót.

Ezen hegylánc déli részén sötötmbök szomszéd­ságában antiklinalis iszap vulkánok törnek elő, ala­pos következményeké­p a petroleum féléknek. Az eke barázdáiban kőszén törmelékek jelentkeznek.

Mi idegen földön keressük ipari és kereskedemi területeinket akkor, midőn iparunk és kereskedel­münk a hazai szükséglet sem elégíti ki, és kivitelünk oly csekély, hogy annak bruttó értéke nem éri el egy mozgósítás költségeit sem.

Mindenek előtt tehát befásítás, csatornázás által fokozzuk a nagy magyar Alföld és erdélyi mező­ség termőképességét: gyógyforrásaink modern beren­dezése által emeljük az idegen forgalmat: földgáz területeink közelében létesítsünk virágzó gyáripart: me­levő bányakincseinket műveljük okszerűleg: geoló­giai ismeretlen hegyláncaink közeteit vegyük szak­szerű vizsgálat alá és teremtsünk virágzó bányáipart! A kötött birtokokat tegyük hozzáférhetővé a kisem­bernek; a külföldön lakó nagybirtokosok birtokait az állam sajátítsa ki.

Midőn ezek megtörténnek, főpapjaink, mágná­saink és pénzfejedelmek nem fogják tőkéjüket 2—3 százalékkal külföldön gyümölcsöztetni, hanem azokat itthon fogják elhelyezni és úgy nekik, valamint az országnak többszörös hasznot fognak hozni.

Az egyéni gazdagság és jólét magával hozza az ország gazdagságát, ami viszont megbénítja a szolgálalkúséget, korrupciót és ez által az államot hatalmassá teszi.

Keressük tehát gyarmatainkat itthon. Fogjunk hozzá — mielőtt még nem késő — a második honfoglaláshoz, fejlődjünk gazdaságilag — és a többi magától fog jön.

Kavaróberendezés pörkölőkemencékhez.

Az alább ismertetett berendezés főleg fölapróztott kénes érc vagy más érc földolgozására szolgál. A berendezés lényege a kavartengelyek, az ezeken alkalmazott kavarók és eme kavarók beállító berendezései különleges alakításában áll.

Ismeretes, hogy sok ként tartalmazó érceknél a kemencében fejlődő hő igen változó és hogy a kemence hőmérsékletének változása a kemencefalak megfelelő méretváltozását vonja maga után, miért is egymás fölött fekvő tüzhelyekkel bíró kemencéknél a keverő-tengelyeket be kell állítani. Eőrt a tengelyek és kavarókarok beállítása igen fontos. Oly érceknél, melyek főkéletesen pörkölése magas hőmérséklet alkalmazását igényli, a kavartengelyeket és karokat a legjobb fémből kell készíteni és levegő vagy víz átvezetésével erőlyesen hűteni, ezenkívül azokat akként kell alakítani, hogy elég szilárdság mellett a hőfölvételre lehetőleg kis fölületet nyújtsanak.

A csatló rajzon példaképpen a kav.óberendezés több fogatosítási alakja van ábrázolva, nevezetesen az

1. ábra egy kavartengely végének fölülnézete, melyen a hűtővíz, illetve tisztítógőz bevezetésére szolgáló nyílások és elzárható vezetékek láthatók, a

2. ábra a kavartengely felső és alsó végének függélyes metszete, az alsó végen az iszapfogó, kifúvató nyílások és ezek elzáró szerkezetei is láthatók, a

3. ábra két kavarócsappal bíró kavarókar fölülnézete, a

4. ábra a hajtótengely és a kavarókar függélyes metszete, az

5. ábra a kar keresztmetszete a hajtótengely közelében és a kavarócsap nözete, a

6. ábra a 4. ábrán látható fenékkarima alulnézete, a

7., 8. és 9. ábra bafelé lehajlított kavarócsap-tartó elől-, oldal- és fölülnézete, a

10., 11. és 12. ábra jobbfelé lehajlított kavarócsap-tartó elől-, oldal- és fölülnézete, a

13., 14. és 15. ábra egy kavarócsap előlnézete, függélyes és vízszintes metszete, a

21. és 22. ábra vakarós kavaró fölül- és oldalnézete, a

23. ábra vakarós kavaró keresztmetszete, a

24. és 25. ábra beállítható tartóba behelyezett vakarós kavaró fölül- és oldalnézete, a

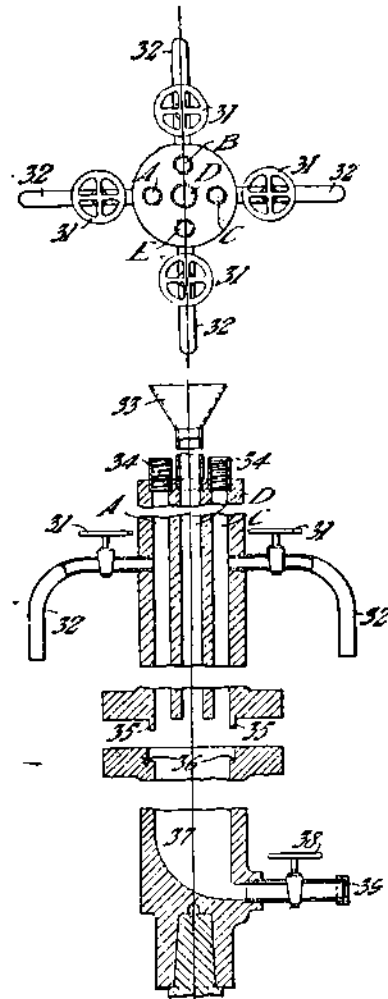
26. és 27. ábra a támasztó- és beállítólemez fölül- és oldalnézete, a

28. ábra beállító ék két nézete, a

29. ábra elreteszelő berendezés oldal- és fölülnézete és metszete, a

30. ábra levegővel hűtött tengely függélyes metszete.

Kemencéknél, melyeknél a pörkölés befejezésére magas hőmérséklet szükséges, gyakran megtörténik, hogy a tömitések, a kavartengely kapcsolókarmantyui tömi etlenekké válnak, úgy, hogy a kemencét a kapcsolókarmantyuk kötésének megújítása céljából meg kell ujtani. A karmantyukötések meglazulása a kapcsolócsavarok váltakozó fölhevülésének következménye és ezek a csavarok veszik föl végeredményben a kavarásnál föllépő összes igénybevételket.

I. II. és VI. ábra.

Ezt a hátrányt az új berendezésnél azáltal kerüljük el, hogy a kavartengelyt (1—6. ábra) a hűtő folyadék megfelelő áramlása által tulságos fölhevülés ellen biztosítjuk, a hőnek kitett fölületet pedig oly kicsire méretezzük, amily kicsire csak a szilárdságra való tekintettel méretezhetjük. A kapcsolási helyek meg azulását a karimák különleges alakítása által is meggátoljuk, amennyiben mindegyik kapcsolókarmanya egyik végén alkalmazott (35) kiugrása segítségével (2., 3., 4. és 5. ábra) a vele csatlózt karima egy (36) mélyedésébe fo ódzik, ezek a kapcsolási helyek pedig a négy (A, B, C, E) külső hűtővezetékbe esnek, tehát a jelzett vezetékekben folyó hűtőközeggel közvetlenül érintkeznek, miáltal állandóan hűtve van-

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, preciziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/1914)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

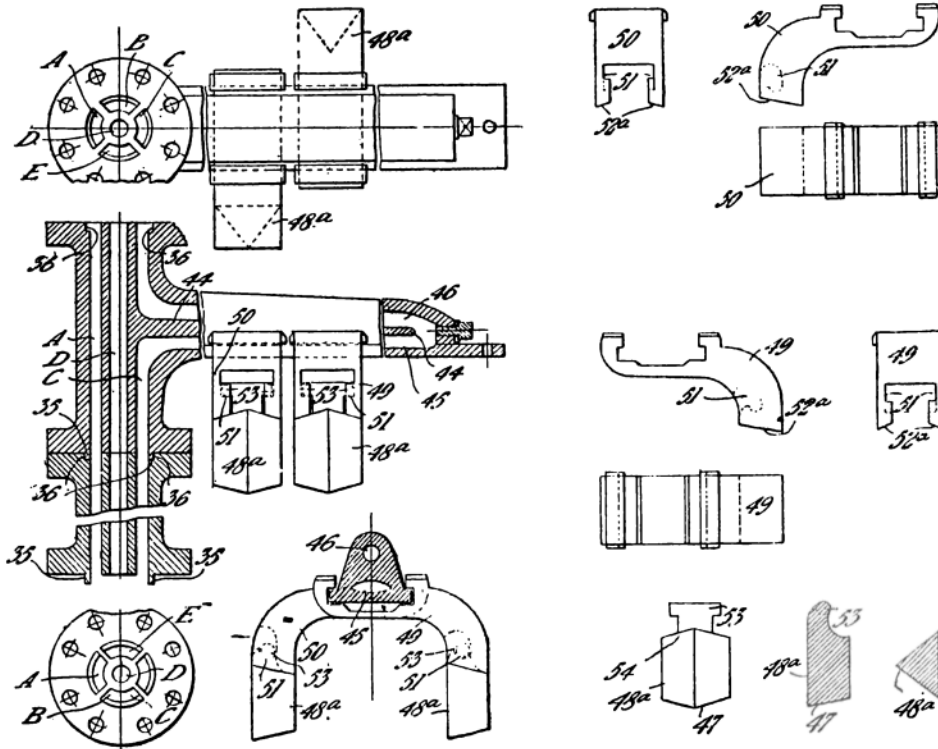
Budapest, VI., Teréz-körút 15.

nak. Ezenkívül ezek a kapcsolások a kapcsoló csavarokat is tehermentesítik. Több egymás fölött elrendezett, igen magas hőmérsékletnek kitett tüzhely esetében az egyes tüzhelyek hőközta kiterjedése is különböző, annak megfelelően, mily magas hőmérséklet hatásának vannak kitéve.

Ez is szükségessé teszi azt, hogy az összes kavaráó tengelyek és karok beállíthatók legyenek. Ama hátrányok elkerülése céljából, melyek a falak egyenlőtlen kiterjedésének és a tüzhelyfeneknek ezáltal okozott emelkedésének és süllyedésének következménye, különböző hosszúságu külön (48) kavaráó-

tornák keresztmetszete aránylag kicsi, hogy hűtővíz alkalmazásánál a víz áramlási sebessége megfelelően növekedjék és így a víz iszapot le ne rakhasson. A hűtőcsatornák úgy viz, mint levegő átvezetésére alkalmasak, az átáramlást a tengely felső karimájánál alkalmazott (31) csapok szabályozzák.

Mikor a karimákat és betétdarabokat (4. ábra) a kellő helyzetbe beállítottuk, ezek helyesen fogódnak egymásba. A tömitést aszbeszt vagy más tömitő anyag végzi, úgy, hogy az összekötő csavarok meghúzása után hűtőfolyadék el nem veszhet. Az egyes tengelyszakaszok akként vannak összeállítva,

III—V. és VII—XV. ábra.

csapok vagy lapátok vannak alkalmazva (13. ábra), melyek a (49, 50) tartókban (4. és 5. ábra) könnyen kiválthatóan vannak elrendezve, úgy, hogy a tüzhelyfenék változó magasságát figyelembe vehessük. Hogy a kavaráótengelyeknek a hőnek kitett fölülete lehető nagy szilárdság mellett lehető csékély legyen és hogy egyidejűleg a hűtő-, illetve tisztítóözeq keringése is lehető tökéletes legyen, a tengelyekben (A, B, C, E) csatornák vannak kiképezve (1., 2., 3., 4. és 5. ábra), melyek falai a tengelyvel egy darabot alkotnak, úgy, hogy a tengelyt magát is vékonyabbra készíthetjük és a fűtött fölületének kisebbítése miatt kevesebb hűtőfolyadék is elégséges legyen. A kavaráó karok keresztmetszete lehetőleg nagy és a hűtő folyadékot két-két csatorna segítségével vezetjük azokon át (5. ábra), melyek közül az alsó (45) csatorna keresztmetszete ovális, a felső (46) csatorna keresztmetszete a tengely felé fokozatosan növekvő kör. A külső vége felé fokozatosan megvékonyodó (44) választófal a felső (46) csatorna növekvő keresztmetszetének megfelelően fokozatosan vastagodik, míg a tengely és a (B, D, E) csatornák falához nem kapcsolódik, hol az egyik csatornát megszakítja és a hűtőfolyadékot a kavaráókarba tereli. A (45, 46) csatornák egyenes vonalban egymás folytatását képezzék. Hogy az (A, B, C, D, E) és (45, 46) csatornákat kényelmesen tisztogathassuk, a tengely végén (34) csapok vannak alkalmazva (1. és 2. ábra), melyek egy-egy hűtőcsatornába vezetnek, úgy, hogy ezeket egymásután lehessen a gőzvezetőkkel kapcsolni és hogy ily módon a csatornákat ki lehessen fuvatni. A tengely középső csatornájának alsó végén (37) iszapfogó van kiképezve (2. ábra), melyet a (39) zárósüveg és (38) csap zár el. Ebben az iszapfogóban a durvább tisztálanságok ülepednek le, melyek (D) bevezető csatornában mennek lefelé, úgy, hogy nem juthatnak el a csatlakozási helyekig, hol az irány megtörése következtében a hűtőfolyadék átáramlását akadályozhatnák.

A hűtőfolyadék a középső (D) csatornán közvetlenül a legalsó tüzhelynek a (37) iszapfogó fölötte lévő fenekéig áramlik lefelé, az (A, B, C, E) csatornán föllemelkedik, a kavaráókarok (45, 46) csatornáin átáramlik és azután a (37) elvezető csőig föllemelkedik. Mind-egyik (A, B, C, E) csatornához egy-egy külön kavaráókar tartozik.

A kavaráókarok végein alkalmazott kavaráócsapok akként vannak alakítva, hogy zeg-zug vo-

Festékek és lakkok

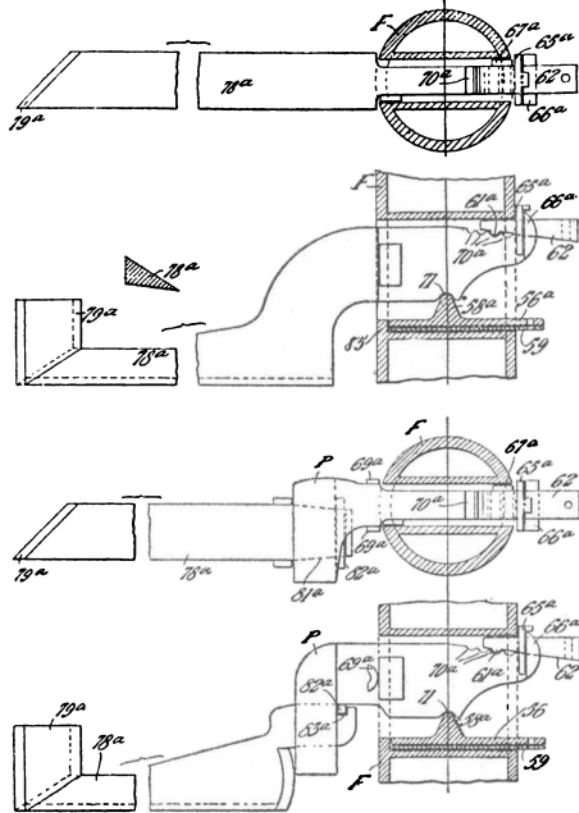
megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása
KRAYER E. és TÁRSA BUDAPEST festék-, kence-
és lakkgyára

= Főraktár és iroda: =
V., Váci-ut 34.
„Kraye festékudvar“

Cs. és kir. udvari szállító. O cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak, állami, gép- és vasgyárak, az összes waggonygyárak, Budapest főváros szállítói.

(B/2139/746/52/11)

nalban legyenek elhelyezhetők. Ezzel azt értjük el, hogy egyetlen kavarókar végezheti azt a munkát, melyet két ismert szerkezetű kavarókar vézett eddig ugyanoly nagyságu mezőben. A kavarócsapok két részből állanak, ezek közül a felső (49, 50) részek az alsó (48a) részek tartóit képezik (3., 4. és 5. ábra). A 7. ábra az (50) tartó előnézete, az (51) hornyok a (43a) keverőcsap (53) harántdarabja vezetésére szolgálnak (13. ábra). Mikor az (53) haránt darabot az (51) hornyba betoljuk, a (48a) csapot a kellő helyzetbe állítjuk, ekkor a ferdén elvágott (54) fölület a (49) tartó alsó (52a) fölületére fekszik. Amint a kavarókar előre mozog, kavarócsapjai a tartóék

XXI—XXV. ábra.

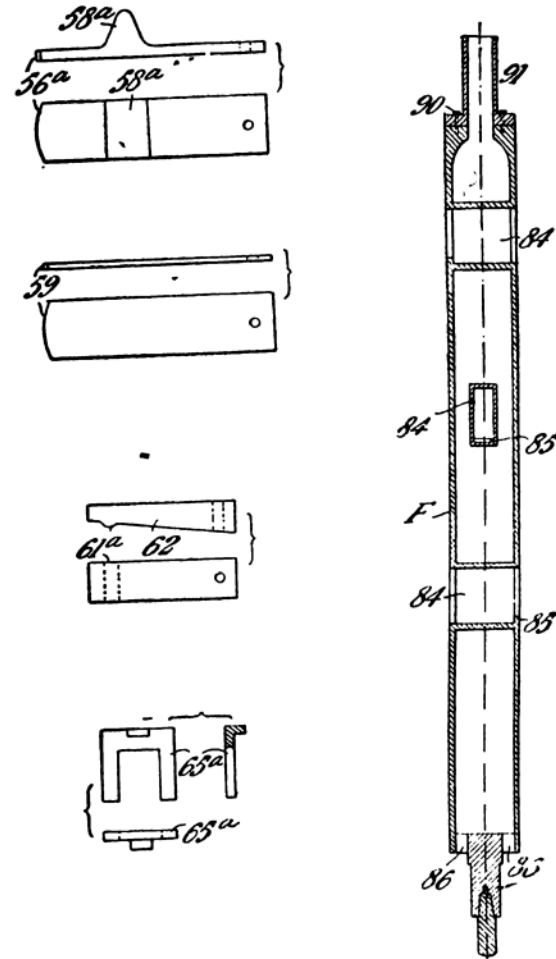
vezetékeibe szorosan beleszorulnak. A 49, 50) tartók (7—12. ábra) fölvaltva bal- és jobboldalt állanak ki a karokból úgy, hogy a két oldal kavarócsapjai között meglehetősen köz maradjon. Ennek következtében lehetetlenné válik az ércnek megszorulása a csapok között, mi sürűbben elrendezett csapok esetében könnyen megtörténhetik. Annak következtében, hogy a csaptartók fölvaltva bal- és jobbfelől vannak hajlítva és ezért zeg-zug vonalban vannak elrendezve, az érc megmunkálása igen tökéletesen történik.

Ha csak kevés vízzel rendelkezünk, vagy ha a víz sókat és savakat tartalmaz, a vízűtést alkalmazni nem lehet. Másrészt, ha a kénsav előállítására szolgáló gázokat magas hőmérséklettel akarjuk elvezetni, egyenesen szükséges, hogy a kavarókarokat ne hűtsük, hogy a gázok kellő hőmérséklettel jussanak a Glovertoronyba. Hogy ezeket a viszonyokat

figyelembe vehessük, a kavarótengelyeket a 30. ábrán látható különleges módon képezzük ki. Ezt a tengelyt egy darabból öntjük és a'lsó végén (87) átvezetésekkel és a (89) acéldugók részére kupos (88) furatokkal ellátott, a friss levegő bevezetésére szolgáló nyílásokkal vannak kiképezve, melyeken át a levegő bejut és üreges tengelyben fölemelkedik és a felső végén (90) csavarokkal felszerelt (91) csövön távozik. A (84) harántcsatornák magassága az egyes tűzhelyekének felel meg, ezek mindegyike elég magas ahhoz, hogy a bennük elhelyezendő kavarókarok vagy (78a) vakarós kavarók (21—23 ábra), vagy (P) tartók (24., 25. ábra) magasabbra vagy mélyebbre helyezésére módot nyújtsanak.

Mint hogy az egyes kavarók, illetve kavarócsapok egymástól függetlenek, mindegyiket igen egyszerű módon, a tűzhely különleges alakjának megfelelően lehet beépíteni. A kavarók emelése és sűlyesztése a következőképen történik.

A kavarókarok végfejei azonos módon vannak kiképezve (21—25. ábra), alsó oldalán mindegyiknek egy (71) mélyedése van, melybe az (56a) támasztó le-

XXVI—XXX. ábra

mez egy (58a) fogó fogódzik be, amelyet egy vagy több, különböző vastagságu beállító lemez segítségével

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyúk minden célra. Tűzoltó fecskendők. ∴
Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árúk minden célra.
Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanásmentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153—11.
168—00.

(B/3146/731/52)

MOTOROK.

vel lehet emelni vagy süllyeszteni. Ezek a lemezek belolásuknál az (F) tengely toldataira fekszenek (22., 25. és 30. ábra). A kar végének fölső, ferdén elvágott fölületének (70a) kivágásai vannak, amelyekbe az ékalaku (62) lemez egy (61a) lóga fekszik úgy, hogy eme lemez helyzetének megfelelően a kar vége megemelkedik vagy lesüllyed. Ez a berendezés lehetővé teszi, hogy a kar külső végén alkalmazott kavarcsapot hosszabbra vagy rövidebbre válasszunk, mint a tengely felé eső kavarcapokat úgy, hogy hár a külső csapok kopása a belsőknél nagyobb, a kar szabad végének fokozatos lesüllyesztésével a kopás különbözőségét kiegyenlíthessük és így használhatóságának időtartamát meghosszabbítsa. A kavarcokar végfejeén (66a) karélya van, mely az (58a) támasztócsap körül forgatható kar sulya által kifejtett nyomás és a (65a) retesz hatása alatt kavarcokart munkahelyzetben tartja.

Olomtartalmu cinkércök földolgozásánál metsző-éllel ellátott (78a) vakarós kavarcokat alkalmazunk (21—25. ábra), melyek a hozzátapadt ércet levakarják. A késkar vagy egy darabból áll, mint a (21) és (22) ábrán látható, vagy pedig ha azt rövidebbre készítjük, a (P) tartóba (24., 25. ábra) helyezhető be; ez utóbbi esetben a (78a) késkar végével a tartó kúpos (81a) furatába van behelyezve és vége fölül (83a) horonnyal van ellátva, melybe a kart a tartóval szorosan kapcsoló (82a) retesz fogódik. A késkarok akként készülnek, hogy jobbra-balra dolgozhassanak, hogy pedig az ércet ne szállítsák a mező kerülete felé, a kavarcokar külső végén egy ferde (79a) lemez van alkalmazva, mely az ércet visszatereli.

Az oldalt alkalmazott (67) toldatok a kavarcokarokat oldalirányban rögzítik, ezek munkájuknál a karok által kifejtett nyomást a kavarcotengely legellenállóbb részére viszik át. A (69a) toldatok meggátolják, hogy a karok visszafelé mozogjanak.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Előfizetési felhívás.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végével lejár, hogy b. előfizetésüket meghosszabbítani szíveskedjenek, nehogy a lap szétlétezésében fennakadás történjék.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Huszthy Géza bányaeszküdtet a rozsnói m. kir. bányabiztosságnál, jelen állomáshelyén való meghagyás mellett a IX. fizetési osztályba bányabiztossá kinevezte.

Altiszti kinevezések. A selmecbányai m. kir. bányaigazgatóság, a bányászati körébe tartozó szolgálati ágazatoknál alkalmazott altisztek létszámának rendezése alkalmából, folyó évi november hó 19-én kelt 4078. számú rendeletével, a selmecbányai m. kir. bányahivatal alá tartozó üzemágaknál: Mórancsan

Ferenc, Kellner Aurél, Urbán Vilmos, Klinger Béla, Gröbl Lajos, Balázs János és Bohács János intézőket művezetőkké; — Fényes János, Lavall Adorján, Jakóby Ferenc, Pálles Pál, Stefanka Tivadar, Mikuska János, Schoucsik Péter, Nitsko János, Suba Lipót, Kreiter Mihály, Szép János, Hillay Márton, Ballay János, Szepesi Lajos, Dániel Mihály, Grausz János, Kollár Ignác, Obert István, Kolpaszki Ferenc, Miuth István, Skripec Péter, Miskey János és Boesák István II. oszt. altiszteket I. oszt. altisztekké; — Becska József és Vancsó Béla bánya felügyelőket, Schmidt Károly irodasegédaltiszteket, Slamjár Adolf, Krátky József, Martus Antal és Clement György gépkezelőket, Pecher Samu bányaács mestert és Schmidt János aknaács mestert II. oszt. altisztekké; — a selmecbányai kir. kohóhivatalnál: Pohly János és Paduch István kohóintézőket művezetőkké; — Chladny Benő, Ladziánszki János kohófelügyelőket, Kocsis Pál kémle felügyelőt és Pittner Pál gépkezelőt I. oszt. altisztekké; — a selmecbányai vegyelemzőhivatalnál: — Honek Ignác laboráns művezetővé; — a selmecbányai bányaigazgatóság mellé rendelt számvevőség-nél: Kupan János irodasegédet I. oszt. altisztté; — a bánya kerületi főpénztárnál: Keusch Tamás és Vértess Gusztáv irodasegédet I. oszt. altisztekké; — a bánya kerületi főorvosi hivatalnál alkalmazott Matejka János betegszemlést irodasegédé (II. oszt. altisztté); — a hegybányai ker. bánya mérnökség-nél: Sipos József bánya intézőt művezetővé; — a hodrusbányai m. kir. bányahivatal alá tartozó üzemágaknál: Pischl László bánya intézőt művezetővé; — Schubert József Károly, Donoval István és Marosi Antal bánya felügyelőket, Vancsó József anyagkezelőt, Paduch Ferenc és Molnár Lajos gépkezelőket I. oszt. altisztekké; — a körmei m. kir. bányahivatal alá tartozó üzemágaknál: Laczkó István bánya- s Palencsár Márton gépintézőt művezetőkké; Lukács József Frigyes, Mrász János és Paschko Imre bánya felügyelőket, Gröbl Mihály, Mrász Ferenc és Barvulsky Vilmos gépkezelőket I. oszt. altisztekké; — Grausz Gyula s Pomfi József, bánya felügyelőket, Biró Lajos irodasegédaltiszteket, valamint Csidler Alajos gépkezelőt II. oszt. altisztekké; — a magurkai bányahivatalnál: Csillik Lajos bányaács mestert II. oszt. altisztté; — a beszercebányai rézpörölyműnél: Jenitsek Károly kohóintézőt művezetővé; Grandtner András kémletörőt II. oszt. altisztté; az aranyidai bánya- s kohóhivatalnál Lukács András bánya felügyelőt, Dreiszig Miksa irodasegédet s Tokár János gépkezelőt I. oszt. altisztekké nevezte ki.

Elszámolás. A főiskolai „Diákasztal“ elnöksége hálás köszönettel nyugtázza az újabb beérkezett alábbi szives adományokat: Kissármási Mály Sándor 25 kor., Vértesi Tóth Imre dr 18 kor., Scheffer Ödön dr 5 kor. Az alaptökhöz hozzácsatoltuk — alapszabályaink értelmében — az 1912. évi államségély 3-ik részletének 50 százalékat, 500 koronát, továbbá a folyó tanév első felére jutó Mensa tagdíjak 50 százalékat, 311 koronát. Az Egyesület folyó hó 7-én táncot egybekötött jótékony célú hangversenyt rendezett, ami ismét a naryközönség figyelmét humánus intézményünk felé terelte. A műsor szereplői, a mulatság rendezői s annak védnökei annyi szeretettel fáradoztak és munkálkodtak a nemes cél érdekében, hogy a zenestély várakozáson felüli szép erkölcsi és anyagi sikerrel fejeződött be. Az alaptö-

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/96/714/4)

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

két gyarapító tiszta jövedelmünk 1079 korona volt, amelyből 663 koronát, mint felülfizetett összeget, a következőkben nyugtázhatunk nyilvánosan öszinte köszönetünk kifejezése mellett: Kövesi Antal 25 kor., Barlai Béla dr, Fodor László dr, Kachelmann Károly és fia, Kachelmann és Pársai, Kachelmann Farkas, Martinovich István, Jónásch Antal, Joós István 20—20 korona, Grillusz Emil 19 kor., Oldal Antal, Gerő Nándor, Farbak István 15—15 kor., Böckh Hugó dr 11 kor., Vitális István dr, Láng Aurél, Jankó Sándor, Fekete Zoltán, Moravék Antal, Czobor László, Herrmann Emil, Horváth Sándor, Bányagazgatóság Baglyasalja, Obholczér Béla, Bedő Albert dr, Faller Károly, Joerges Árost, Körös László, Weisz Ignác, Winterstein Bernát 10—10 kor., özv. Kresz Gézané, Nemes Hugó 7—7 kor., Horváth Kálmán 6 kor., Héjas Kálmán, Haidegger Ernő, Veith Béla, Arató Gyula, Bergh Tivadar, Sárkány Miksa, Faragó Gyula, Plentzner Frigyes, Láng Károly, Ungár Zsigmond, Vadas Jenő, Balás Hugó dr, Engel Ida, Ernst Zsigmond, Hegedüs Gyula dr, Kosáry János dr, Schenek Gyula, Singer Miksa, Szegedy Sándor dr, Szluha Mici, Tuka Antal, Longauer Nándor dr, Ungár Kálmán dr, Lörend József dr 5—5 kor., Duttko János, Fischer Samu, Mülner Adolf, Soós Antal dr, Tandlich Ignác dr, Boleman Géza, Mihalovics János dr, Kövessy Ferenc dr, Walek Károly dr, Händel Vilmos, Királyné Händel Valéria 4—4 kor., Nickl János, Szabó Endre, Cserhelyi Sándor, Hartmann Elek, László Adolf, Martos Sándor dr, Szilágyi Ernő, Sztik Károly, N. N. 3—3 kor., Rappensberger Vilmos, Rauchbauer József, Vas Antal dr, Lenk Vilmos, Papp Simon, H. J., H. Gy., Blattny Tibor, Kachnik Pál, Lukács Ottó, Milenovich Ferenc, Rumann Dániel, Tóth László és Wágner Géza 2—2 kor., Borovánszky György, Pattantyus Imre, Pásztory Ödön, Zsigmond Hugó 1—1 korona. Az intézmény alaptőkéje 14.518 korona 54 fillér. Ez alkalommal szívesen emlékezzünk meg arról is, hogy vértesi Tóth Imre dr, aki intézményünknek megalakulása óta jóakaratu támogatója volt, a főiskolai „Diákasztalnak“ 5 mm. gyümölcsöt és főzelékféléket adományozott. Az elnökség.

Harmadik osztrák bányászati főiskola. A Krakóban felállítandó harmadik bányászati főiskola komolyságát legjobban bizonyítja azon körülmény, hogy az 1913. évi költségvetésben az előmunkálatokra 18000 korona van beállítva. Mint minden főiskola, amit nem a császárvárosban építenek, ugy ez is meglehetősen nagy torzszalkodásra ad alkalmat az egyes politikai pártok között.

A krakkói lengyel nyelvű főiskolát is sokan a lengyeleknek nyújtott concessiókép iparkodnak feltüntetni.

Minden főiskola felállításánál, annak szükséges volta lehet egyedül irányadó. És éppen e tekintetben hallunk merőben ellentétes véleményeket autentikus közegektől.

Dr. Redlich leobení tanár a pribrami és leobení főiskolát teljesen elegendőnek tartja. A Neue Frei Presse egyik régebbi számában többek között azt mondja, hogy Galiciának figyelembe vehető 10 bányatelepe, sóbányái és petróleumforrásai, továbbá bányakapitányságainál alkalmazásban levő 117 mérnök oly csekély szám, hogy az ezen karban beálló hiány, nem teszi szükségessé egy harmadik főiskola felállítását. Az a negyedmillió, ami egy ilyen intézet évi fenntartásához szükséges, inkább a két meglevő intézet fejlesztésére volna fordítandó. Különben sem lenne a lengyel nyelvű főiskola szolgálatot az összmonarchiának.

Egészen másképp beszél Zaránski bányatanácsos,

lengyel képviselő. Szerinte Galicia egyre növekedő szénbányászatának, világhírű petróleum-forrásainak, rengeteg sóbányáinak ösztérmeke 1910. évben 76 millió fölül volt; ami Ausztria ösztértermelésének 18.7 százaléka, 270.000 korona adót szolgáltatott a nevezett vállalatok 1909-ben a kincstárnak, a főiskola költsége tehát fedezetet talál. Nem mondható ilyen formán még csak nemzeti ajándéknak sem.

Kinek van most már igazsága? Talán a kormánynak, aki már a főiskola felállításától el nem tekint.

A sziklasi bazaltkőbánya Tudvalevőleg Temesvár városának tulajdona; mindeddig a bánya Temesvár és környékének közükségletét teljes mértékben elégítette ki. Most azonban, hogy a város utainak átépítésére és kikövezésére, szóval az általános kövezésére került a sor, kiderült, hogy a sziklasi bánya évi termelése nem elég nagy arra nézve, hogy így nagy kiterjedésű felületeknek bazalttal való burkolását lehetővé tenné. A mérnöki hivatal kimutatása szerint a 130.412 m² terület 700.000 darab kockát igényel, a sziklasi bányák évi termelése pedig 100.000 kocka. A mérnöki hivatal jelentése szerint a termelés idők múltán fokozható lesz; erre vonatkozólag javaslat is készül. A szóban forgó ügy szempontjából azonban csak az bír fontossággal, hogy az előbbieken említett utaknak újból való burkolása a sziklasi bányák kockakövesítésére nem alapítható. Ezt a következtetést valamely más, az előállítás tekintetében nem annyira korlátozott anyagból kell készíteni. Az e helyen felmerülő költség 2.500.000 koronára tehető. Ennek a burkolatnak a létesítésével egyidejűleg azonban jelentékeny mennyiségű burkolati anyag szabadul fel, többek közt egymillió darab 16—16—16 kocka, melyet a sziklasi bányából származó kockákkal kiegészítve, más sima burkolatot igénylő utcák kikövezésénél lehet majd felhasználni. Ha azonban a szóban forgó utcák teljesen új burkolatot nyerne, ugy a város további burkolása kizárólag a sziklasi bánya termékeiből lesz keresztülvethető, mivel az évi termeléshez hozzáadva azt a még teljesen használható kockakövesítést, melyet az átfektetés alkalmával a jelenlegi burkolatból nyerne, egy-egy utszakasz burkolására elegendő lesz.

Kálisalétrongyár Aradon. *Dobiaschi J. és Dörner testvérek* aradi vegyészeti gyáros cég kálisalétróm és melléktermékeinek előállítására szándékozik berendezkedni.

Elhanyagolt bányák. A pécsi m. kir. bányabiztoság felhívja a „Hidasdi bányatársulat“ rész tulajdonosait, hogy a több év óta üzemben kívül levő bányát 90 napon belül helyezték üzembe s a lemondott Zsolnay Imre igazgató helyébe új igazgatót válasszanak, mert ellenkező esetben pénzbírsággal és folytatólag a bányamű elvonásával fognak büntetni. — A *rozsnói* bányabiztoság a „Dobsinaj Langenberger Martini“ bányatársulatot hívja fel, hogy a „Martini“ védnevű bányatelken vegye fel az üzemet. — A *szalantai* bányakapitányság a „Zapodil“ cégű bányatársaságot, amely a Tekerő község határában fekvő „Zapodil“ védnevű bánya üzemet elhanyagolta, száz korona másodfoku pénzbírsággal sújtja.

A földgáz Tordán. Mult hó 23-án a tordai vármegyei házában a Tordai Földgáz Részvénytársaság alakuló gyűlése volt dr. Betegh Miklós főispán elnöklété alatt. A gyűlésen alakult meg végérvényesen a Tordai Földgáz Részvénytársaság, melynek hivatása és célja a kissármási gázkutból a Torda város és a többi érdekeltség részére szükséges földgáz mennyiségének Tordára való vezetése, illetve a vezeték költségeinek finanszírozása és a földgáznak Tordán leendő értékesítése. A 300.000 korona alaptőke 750 darab 400 koronás névértékű részvényből áll. Torda város

25.000 korona névértékű részvényt jegyzett. Az igazgatóság tagjai lettek dr. Betegh Miklós főispán (Torda) elnök, a város képviselőjében Zilahi-Sebess Andor polgármester, dr. Horváth Miklós tordavármegyei tiszti főügyész, Sándor János nyug. államtitkár, Szász Pál dr. országgyűlési képviselő és Fleischl Sándor dán főkonzul. A felügyelőbizottság tagjai: Fekete Ferenc, az Egyesült kisegítő és takarékpénztár r.-t. (Torda) vezérigazgatója, Mendel Lázár Simon sörgyáros és Egerházy Lajos ev. ref. lelkész. A 33.000 m³ földgázból eddig a pénzügyminisztérium engedélyezett a Tordai gipszgyár r.-t.-nak 5000, az Aranyosgyéresi agyagipar r.-t.-nak 3000, a Mendel-féle sörfőzde és kereskedelmi r.-t.-nak 4000, Torda város villamos üzemének 1000, Mendel Lázár Simon gazdaságának 300 és a létesítendő műmalom részére 1500 köbméter földgázt. A többi gázt a tordai mészipari vállalat, téglagyár és az esetleg létesítendő új vállalatok céljaira, továbbá Torda városában fűtési célokra fogják felhasználni.

Új földgázforrás. Magyarkanizsa határában, Oromhegyes pusztán egy ártézi kútforrás közben földgázforrásra akadtak. A földgáz kihasználása érdekében mozgalom indult meg. Oromhegyes és Magyarkanizsa között már néhány év előtt gyógyerejű forrást fedeztek fel, amelynek gyógyító erejét most egy részvénytársaság használja ki és a magyarkanizsai népkertbe vezeti be, ahol gyógyfürdőt építenek. Ennek a csodakutnak nevezett forrásnak oly nagy a vízbősége, hogy a részvénytársaság igazgatója ajánlatot tett, hogy Szabadka városát is ellátja vízzel. Naponta 70.000 hektoliter tiszta, hideg ártézi vizet szolgáltatna a csodakut Szabadka város vízszükségletének ellátására.

A vaskartell ellen. Miskolc városa tudvaleg leg feliratban kérte a kormányt, hasson oda, hogy az állami vasgyárak lépjenek ki a vaskartellből. Miskolc most Nagyvárad városát is felkérte, hogy ily

irányban írjon fel a kereskedelmi miniszterhez. Az átirattal a város állandó választmánya múlt héten foglalkozott és az átiratot kereskedelmi kamarának adta ki.

A Szentkereskedő részvénytársaságot (Zágráb) törölték. Két évvel ezelőtt Zágrábban 200.000 korona alaptőkével részvénytársaság „alakult”, amelyet most a zágrábi törvényszék azzal a megjegyzéssel törölt a társaságok jegyzékéből, hogy „a részvénytársaság működését sohasem kezdte meg és nem is fogja megkezdeni, amiért töröltetik”.

Cementiparunk helyzete rövid idő alatt 1 nyege. változott. A kedvezőtlen pénzügyi viszonyok miatt az építkezések alaposan redukálódnak vagy nagy nehézségekkel folytathatók, aminek egyik következménye a cement iránti kereslet csökkenésében nyilatkozik meg. A Lerautóra irányuló export is csökkent, úgy, hogy cementipari körökben szólnak azzal, hogy az idei üzleteredmény lesz különben a tavalyinál.

Balesetek. A *martinschizsai* kőbányában súlyos baleset történt. Bralich Mlle napszámos vizáztatlanságból eleresztette egy gép fogantyúját, amely fejbevágta és súlyos sérülést ejtett a koponyájára. — *Körmöcbányáról* jelentik, hogy ott Prokain Ágoston bányamunkás négy társával együtt a Ludovika nevű kincstári aknában dolgozott. A fölöttük levő rétegből egy tíz méter átmérőjű szikla Prokainra zuhant és agyonütötte. A szerencsétlen embert nyolc árva a siratja. — *Celdömölkről* írják: A *sághegyi* bányában egyidőben három súlyos baleset történt. Karagoca Kóju 24 éves munkásnak egy kő zuhant a lábára azt erősen megzúzta. Ruzsa Imre 16 éves alsó-ági munkást az elevátor súlyosan megsebezte. A harmadik áldozat pedig Baracsics Gyula, aki váltóállítás közben elesett s jobb kezét egy futó kocsin összezúzta.

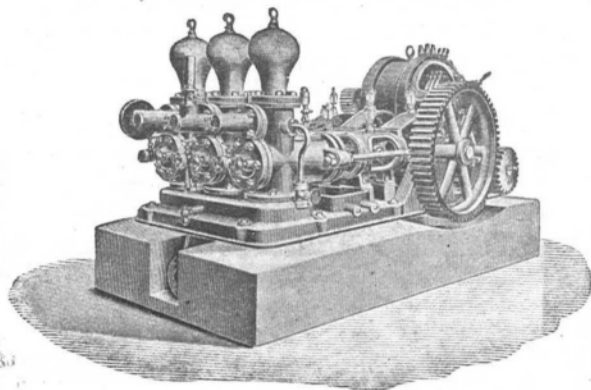
A magyar geológusnő, Balogh Margit dr., akiről már múlt számunkban hírt adtunk, múlt

Budapesti Szivattyu- és Gépgyár Részv.-Társaság

Telefon:
72-08, 72-09

Budapest, VI., Váci-ut 69. Sürgőncim:
„Szivattyár“

Köldökös szivattyuk egyszeresen és kétszeresen működők, vagy

triplex elrendezésben, álló vagy fekvő kivitelben, szij-, gőz- vagy villamos hajtásra, a legnagyobb szállító magasságokig és tetszőleges vízmennyiségekre, bevált mintáink szerint. ::

**KÖLDÖKÖS-AKNAMÉLYÍTŐ-
SZIVATTYUK.**

Fekvő triplex köldökszivattyu.

Centrifugal- és Turbinaszivattyuk bányáüzemek részére.

héten visszaérkezett Budapestre. A bátor kisasszony október 10-én indult utnak a görögországi Patrasszon át, Palermó érintésével Algírba. Innét a Tell Atlasz-hegységbe ment s Konstantin városát választotta gyűjtési központjául. Balogh kisasszony október utolsó hetét töltötte itt, amikor a nyári idő-zak kezdetén kedvező időjárás volt és szép gyűjtéseket végzett a sziklák kövüle és rétegeiben. Konstantinból a Schotoknak nevezett sós tavak vidékére utazott, majd a Szahara északi részében fekvő Bisera-oázist tanulmányozta. Ez az öt négyszögkilométer terjedelmű oázis a Szaharába utazók kiinduló helye, ahonnan a karavánok a szudáni Tinbuktu felé vonulnak. Balogh kisasszony is innét kezdte meg szaharai utazását és egy Serif Ben Brahim nevű vezetővel, akinek bámulatos geográfiai ismeretei vannak, tevékenen Biscraba, Setmába és Szidi Okuba-oázisba rándult ki. Ezen a tájon a szikes-sókiivirágzásokat, pusztai homokot és sivatagi kavicsokat gyűjtött a kisasszony. Setma falucskában azonban lázat és szemgyuladást kapott a forró sivatagi homoktól és ez okból kénytelen volt El Kantara városkába visszatérni. El Kantara arab jelentése az, hogy a sivatag kapuja. Még itt is olyan ereje van a hulló pornak, hogy egy óra alatt a szabadban járó embert felér porréteg lepi be. El Kantara már az Atlasz-hegység szélén van és itt Balogh kisasszony igen sok jura- és krétakövetet gyűjtött. Gyűjtését négy nagy ládában Oranban adta fel és ezek a m. kir. Földtani Intézet tulajdonába jutnak. Az intézetnek máris hatalmas gyűjteménye van Északafrikából. Balogh kisasszony Oranból a spanyol partok és a baleari szigetek érintésével Marseillen és Párison át tért vissza Budapestre. Tanulmányutjáról januárban a Földtani Társulatban előadást fog tartani, saját felvételeivel illusztrálva.

Vörheny Pécs-bányatelepen. Pécsről írják lapunknak, hogy a bányatelepi vörhenyjárvány szűnőfélben van. A megbetegedések száma 105 volt, halálos eset tíz fordult elő. A hatóság meg akarta nyitni az előadásokat a bányatelepi iskolákban, a főorvos előterjesztésére azonban a polgármester 10 nappal meghosszabbította az iskolák zárvatartását. A főorvos hivatkozott arra, hogy ha lényegesen apadnak is a vörheny megbetegedések, még mindig sok gyermek fekszik betegen, másrészt a szomszédos Szabolcs-bányatelepen még meglehetősen erővel grasszál a járvány és így kívánatosnak mutatkozott, hogy az iskolák továbbra is zárva maradjanak.

Cementkivitelünk csökkenése. Az építőipar pangása maga után vonja egyéb cikkekben is a kereslet csökkenését. Különösen megérzik ezt cementgyárosaink, kikre pedig eddig nagyon jó világ járt. Megrendelésük kevés van és ami a fő, a kivétel is nagy mértékben csökkent. Sajnos, nincs is kiátás, hogy hamarosan ismét a régi helyzet álljon elő.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Die Errichtung einer ungarischen Kanonenfabrik. Ungarische Bätter enthalten Darstellungen über die auch in den Delegationen wiederholt besprochene Frage der Errichtung einer Kanonenfabrik in Ungarn. Diesen Ausführungen ist zu entnehmen, dass sich in Bezug auf die erwähnte Angelegenheit zwei Parteien gebildet haben. Die eine möchte die *englische Firma Vickers* in Ungarn einführen, während die andere *Krupp* oder *Skoda* in den Vordergrund stellt. Die Anhänger der Meinung, dass die Kanonenfabrik in Ungarn nur unter Mitwirkung eines österreichischen, beziehungsweise eines deutschen Hauses erbaut werden solle, verweisen darauf, dass in erster

Linie die unbedingte politische Zuverlässigkeit der Firma gefordert werden müsse, der die Errichtung einer Kanonenfabrik übertragen werde. Einer englischen Firma, die in Ungarn Kanonen erzeuge, könne es nicht verwehrt werden, sich über den Bedarf an Geschützen und Artilleriematerial und über die Konstruktionsbedingungen zu unterrichten. Bei dem vielsach parallelen militärischen Vorgehen Oesterreich-Ungarns und Deutschlands werde die englische Firma zur Kenntnis wichtiger Vorgänge auf dem Gebiete der Heeresausrüstung beider Länder gelangen. Da die Firma Vickers sich auch in Italien für die Zwecke der Geschützkonstruktion niedergelassen habe, ergeben sich andere Möglichkeiten von selbst. Die gleichen Erwägungen, die gegen die Heranziehung der Firma Vickers bei der Erbauung einer ungarischen Kanonenfabrik sprechen, gelten, wie ausgeführt wird, auch gegen ihre Mitwirkung bei der Neueinrichtung der *Diósgyőri Werke*, für welche diese Firma der ungarischen Regierung gleichfalls eine Offerte erstellt habe. Auf Grund der angeführten politischen Momente wäre allein schon nach der Darstellung der ungarischen Bätter die Firma *Vickers* auszuschalten und auf die Firmen *Krupp* und *Skoda* zurückzugreifen, zumal bloss diese in der Monarchie bei allen Geschütztypen eingeführten Reilverschluss bauen. Die *Diósgyőri Werke* kämen aber auch als selbständiger Faktor bei der Frage der Errichtung einer ungarischen Kanonenfabrik nicht in Betracht. Im Gegensatz zu fast allen grossen privaten Eisenwerken, die sehr rentabel arbeiten, verzinse sich der Investitionsaufwand von *Diósgyőr* mit etwa 2 Prozent. Die Rentabilität der grossen privaten Werke sei eine fünfzehnfache und auch darüber hinausgehende, so dass bei einer Vergleichung dieser Ziffern *Diósgyőr* bei einem Artikel, an dem private Eisenwerke 10 Prozent verdienen, mit einem Verlust arbeiten würde. Wenn *Diósgyőr* eine Kanonenfabrik errichte, würde sie daher viele Millionen verschlingen, ohne dem Staate in wirtschaftlicher Hinsicht zum Vorteile zu gereichen.

Kohlenabschlüsse der Staatsbahnen. Angesichts der Reduktion der Heizölherzeugung für die

Ginke György Emil bányamérnök, trelleborgi lakos, mint a 34739. számú és

„Hydraulikus közetfuró gép“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres. Hajlandó a szabadalmat teljesen eladni, esetleg-arra gyártási engedélyeket adni.

Bővebb felvilágosítás nyerhető:

Dr. Wirkmann József és Bérczi Róbert hites szabadalmi ügyvivők irodájában
Budapest, VII., Erzsébet-körut 28.

**FURÓ GYÉMÁNTOK
CARBON ÉS BOORT**

gyémántok ipari célokra.

EHRMANN & BAHLSEN

London E. C., 18, 19. & 20. Holborn Viaduct.

Sürgöny-cím: **Bahlsen London.**

(3315/122/52/11.)

Staatsbahnen waren die letzteren genöigt, den entsprechenden Ersatz an Brennmaterial zu beschaffen und haben daher in den letzten Wochen in Einzelvergebungen Abchlüsse von etwa 400.000 Tonnen Steinkohle gemacht. Davon werden die oberschlesischen Werke etwa 250.000 Tonnen liefern; der Rest ist zum überwiegenden Teil bei galizischen Werken gedeckt worden. Die stärkere Heranziehung der oberschlesischen Reviere erklärt sich dadurch, dass im Inlande keine grösser Anbote gestellt wurden, was mit verschiedenen Umständen zusammenhängt. Die heimischen Werke waren einesteils mit grossen Quantitäten bereits verschlossen, andererseits mussten sie bedrücksichtigen, dass die neue Methode der Lohnzahlungen, wie erklärt wird, auf die Produktion retardierend zurückwirkt, da im Zusammenhange damit die Arbeiterschaft nicht zur Ruhe kommt und die Bewegung des Personals vielfach in Arbeitseinstellungen zum Ausdruck gelangt. Die neuen Schlüsse der Staatsbahnen wurden teils für das Jahr 1913, teils für mehrere Jahre gemacht. Die Preise sollen etwas höher als bei den früheren Abschlüssen sein.

Rückgang der Rohölpreise. Aus Drohobycz wird uns telegraphiert: Der Rohölpreis ist bei minimalen Umsätzen auf 6 K 70 H. gesunken. Die Eigner halten mit ihren Offerten zurück, da sie angesichts der äusserst geringen Nachfrage einen weiteren Preisrückgang befürchten. Die Ursache dieser Preisabschwächung wird nicht nur in der zunehmenden Geldknappheit gesucht, da die Banken grösstenteils die Belehnung der Lagerschöne refusieren.

Skodawerke-Aktiengesellschaft in Pilsen. In der am 20. November d. J. abgehaltenen Generalversammlung der Skodawerke wurde bekanntlich beschlossen, das Aktienkapital von dreissig auf vierzig Millionen im Wege der Emission neuer Aktien zu erhöhen. Laut einer im Ankündigungsteile des vorliegenden Blattes mitgeteilten Kundmachung der Gesellschaft gelangen vorerst 25.000 neue mit je K 200 volleingezahlte Aktien, somit Nominale fünf Millionen Kronen zur Ausgabe, die an den Erträgnissen der Gesellschaft vom 1. Januar 1913 an partizipieren. Das Bezugsrecht auf diese Aktien wird den Aktionären in der Weise angeboten, dass nach je sechs alten Aktien eine neue Aktie zum Preise von K 500 ausfolgt wird. Die Anmeldung des Bezugsrechtes ist in der Zeit vom 6. bis 16. d. auszuüben.

Bevorstehende Auflösung des Messingkartells. Aus Wien wird uns telegraphiert: Das österreichisch-ungarische Messingkartell hat für die nächsten Tage eine Sitzung einberufen, in der vor-

aussichtlich die Auflösung beschlossen werden dürfte, da bisher weder mit den Bergmannwerken noch mit den übrigen Outsidern eine Einigung erzielt wurde.

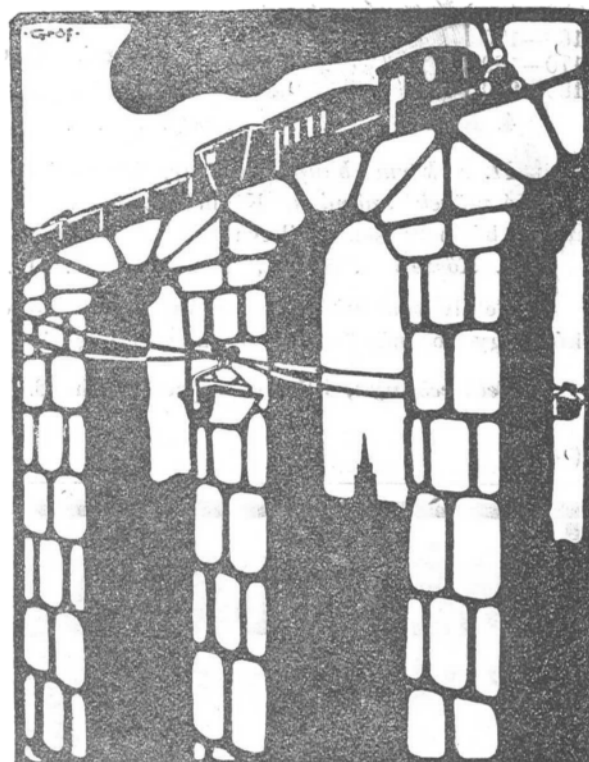
A szerkesztésért felelős: Dr. Bischitz Béla.

*Szlovákiai
sósóvíz*

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, RÉKEDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS
HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYIT.

Megrendelő a »Magyar Ásványvíz Forgalmi«
és Kiviteli R.-T.«-nál Budapest. Telefon 162-84

(B/2270/2572

**ROESSEMANN-ÉS
KÜHNEMANN-GÉP
GYÁRÁ-BUDAPEST**

591/502/52

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

**Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek.
Sodronykötelek.**

Elektrolytikus vörösréz huzalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/2095/869/24.)

1912. évi 1940. szám.

Verseny tárgyalási hirdetés.

Az alulírott kir. bányahivatal az 1913. évben szükséges és alább felsorolt anyagokat nyilvános verseny tárgyalás útján kívánja beszerezni pedig:

I. A selmebányai m. kir. bányahivatal alá tartozó művek számára, selmebányai vasutállomásra bérmentesen szállítva

1. *Uszass acélhuzal* 120—130 kg. m/m²-kénti szilárdsága 2—25 sz. 20.000 kg.

2. *Horganyozott acélhuzal* 120—130 kg. m/m²-kénti szilárdsága 2—25 sz. 5.000 kg.

3. *Uszass acélhuzal* 6—25 sz. 150—160 }
160—170 } kg. m/m²-kénti szilárdsága együtt 5.000 kg.
170—180 }
180—200 }

4. *Kőszén* 20.000 q.

II. A körmöcbányai kir. bányahivatal alá tartozó művek számára, Körmöcbányai vasuti állomásra bérmentesen szállítva

1. *Kőszén* 12.000

Felhivatni vállalkozni szándékozók, hogy ivenként egy koronás magyar okmánybélyeggel ellátott

Selmebányai, 1912. évi december hó 8.

ajánlataikat *folyó évi december hó 22-én délelőtt 9 óráig* a kiíró bányahivatal főnökénél nyújtsák be.

Bánatpénz fejében a szállításra felajánlott anyag összértékének öt (5) százaléka, hivatkozissal ezen hirdetés számára, akár készpénzben, akár pedig óvadékképes értékpapirokban a selmebányai m. kir. bányakerületi pénztáránál, avagy bármely más hazai állampénztárnál (adóhivatalnál) teendő le, s az ajánlatához a bánatpénz letételő igazoló nyugta, avagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni tilkva van.

A verseny tárgyalás

**folyó évi december hó 22-én délelőtt
9 órakor**

a kir. bányahivatal helyiségében (Selmebányán) fog megtartatni s azon az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

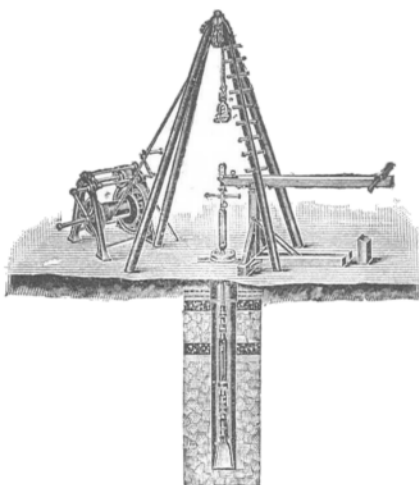
Az ajánlati minta, nemkülönbén az általános és részletes szállítási feltételek az alulírott kir. bányahivatalnál a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők és kíváhatra ki is adhatók, vagy postán megküldhetők.

(947/50)

M. kir. bányahivatal.

MÉLYFURÓ-SZERSZÁMOK és GÉPEK valamint teljes furó-készülékek

és berendezések viz, só, érc, olaj, kali szén stb. felkutatására és feltárására bármily mélységből és talajból kézi-, gép- és gőzüzemmel.

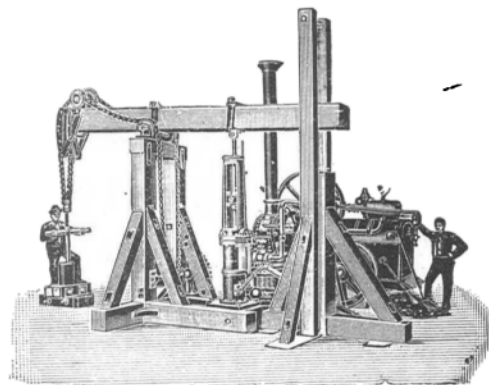
Kutakhoz
és kutfurásokhoz

minden cikk

Furócsövek,
szivattyúk és szelepek

nagy raktára.

Erdeklődőknek a 117. számú
katalogusunkat küldjük.

Tiefbohr-Maschinen- und Werkzeuge-Fabrik Nürnberg

Heinrich Mayer & Co.

NÜRNBERG-DOOS.

(191756/52/11)